

Więć tematyczna krok po kroku - II

Śledząc sposoby tworzenia istniejących wsi tematycznych możemy dojść do wniosku, że powstawały one w różnych okolicznościach i na różne sposoby. Różnice te biorą się z odmienności regionalnych, z różnych programów rozwoju obszarów wiejskich, z poziomu kapitałów rozwojowych poszczególnych wsi. Wynikają one także z samego tematu specjalizacji oraz z dynamiki procesów społecznych i gospodarczych. Świat zmienia się tak szybko, że coś, co było dobre jeszcze dziesięć lat temu, dzisiaj nie musi być skuteczne. Rozwiązania sprawdzone w jednej części Polski, nie będą działać w innej.

W odróżnieniu od analizy stanu wsi, która towarzyszy zwykle tworzeniu strategii rozwoju nie musimy interesować się wszystkim, nie szukamy też słabych stron, nie koncentrujemy się na problemach. Teraz szukamy czegoś, co może być punktem wyjścia do tworzenia specjalizacji oraz jej zapleczem, uzupełnieniem, rozwinięciem. To coś nie musi być, na pierwszy rzut oka, bardzo szczególne, może się wiązać z tym, co zwykle pospolite, np. z tradycjami w jakiejś dziedzinie rolnictwa: uprawy tytoniu, chmielu, marchwi, cebuli, ziemniaków, ziół, czosnku, fasoli, dyni; hodowla krów, owiec, koni, gęsi, kaczek itd. Tylko teraz nie patrzymy już tak bardzo na wydajność, tony, sztuki i hektary, a bardziej interesują nas dodatkowe wartości ze sfery kultury. W wiosce czosnkowej dalej uprawiamy czosnek, ale zaczynamy kierować się w stronę dodatkowych zajęć, usług i imprez związanych z czosnkiem.

Mierzenie siły tematu

Pierwszym wyznacznikiem siły tematu jest moc słowa, wokół którego powstaje specjalizacja wsi. Słowo jest tym silniejsze im większa jest sieć jego połączeń i związków z innymi słowami oznaczającymi: obiekty, zdarzenia, fakty.

Wartość ekonomiczna specjalizacji wsi bierze się najczęściej z wielości i jakości powiązań hasła specjalizacji z innymi słowami, zdarzeniami i informacjami, ale także z ilości osób i organizacji zainteresowanych danym tematem. Na przykład wioska szachowa będzie miała większe i lepiej zorganizowane zaplecze (kluby, organizacje, firmy, gracze), niż wioska dyni. Chociaż bywa i tak, że mała ekskluzywna grupa ma bardzo dużą siłę działania.

Tworzenie wsparcia

Przy tworzeniu wsi tematycznej nie możemy się ograniczać do pomocy osób i organizacji działających na terenie wsi, czy gminy, powinniśmy poszerzyć przestrzeń poszukiwania sprzymierzeńców. W pierwszym rzędzie warto skierować poszukiwania w stronę organizacji i ludzi zajmujących się wiedzą i usługami. Konkurencyjność naszej wsi zależeć będzie w dużej mierze od nasycenia jej produktu wiedzą i usługami. To się przecież liczy w gospodarce opartej na wiedzy! Trzeba też zastanowić się nad tym, co możemy dać w zamian, kiedy nie mamy jeszcze pieniędzy: ciekawe przeżycia, radość wspólnego tworzenia, nocleg, jedzenie,? Co jeszcze? Jak przyciągnąć do naszej wsi artystów i naukowców, co im zaproponować? Jak mogą nam pomóc i co ciekawego znajdują tutaj studenci?

Marzenia i planowanie

Kiedy już mamy wstępny pomysł na tworzenie wsi tematycznej, to możemy przystąpić do etapu marzeń i planowania. Uruchamiamy wyobraźnię, żeby zobaczyć nowe, do tej pory nawet nie przeczuwane, możliwości rozwoju naszej wsi. Siła wyobraźni będzie tym większa im bardziej uda się nam oderwać od wcześniejszych wyobrażeń o tym, co jest możliwe na wsi. Marzenia będą podstawą do planowania. Wybierzemy z nich te najlepsze, możliwe do wprowadzenia, rokujące sukces i przejdziemy do układania planów realizacji.

Potrzebny nam będzie ogólny plan tworzenia wsi tematycznej i szczegółowy plan działań na najbliższe dwa lata. Nie warto wybiegać ze szczegółowym planowaniem zbyt daleko, szczególnie na początku tworzenia wsi tematycznej, bo razem z pierwszymi działaniami sporo się może zmienić. Przybędzie nam przecież

kontaktów, wiedzy, doświadczeń pomysłów, rozszerzymy pole widzenia. To wszystko wpłynie na korektę naszych planów. W planach na najbliższy czas warto pomyśleć o organizacji jakiegoś większego wydarzenia, które posłuży promocji tematu specjalizacji i samej wsi. Trzeba przy tym założyć, że do tej imprezy nie powinniśmy dokładać, trzeba na niej zarobić. To ma być dowód, że tworzymy coś opłacalnego. Sukces tej imprezy przyciągnie nam sprzymierzeńców.

Pierwsza próba możliwości

Od marzeń i planowania przechodzimy do działań. Trzeba coś zrobić, żeby sprawdzić swoje siły i zdolności organizacyjne, przyciągnąć klientów i zarobić, ale także po to, żeby wieś przekonała się, że coś w tym jest. Do działania trzeba sił. Najważniejszą z nich są ludzie. Zanim zaczniecie myśleć o finansach, pomyślcie, z kim będziecie pracować? Szukajcie współpracowników w swojej wsi, w gminie, ale także dalej. Pomyślcie o studentach i uczniach szkół średnich. Czym ich przyciągnąć? Popatrzcie też inaczej na swoje zasoby: co mogą zrobić strażacy, co może zrobić szkoła?

Kiedy chcecie wokół idei wsi tematycznej zgromadzić jej zwolenników należy zaproponować im coś ważnego do zrobienia. Najlepiej zapraszać do konkretnego działania a nie do działania w ogóle.

Na początek może być coś, co już się robi (święto wsi, dożynki, odpust, itp.). Spróbujcie zrobić to inaczej, zakładając, że trzeba zarobić, a nie stracić. Impreza może być mała, ale z pomysłem, specjalizacja już go nam podpowiada: festiwal dyni, jarmark hobbitów, kongres urologiczny, maraton gier logicznych... Nasza impreza, choćby była mała, powinna być ciekawa, inna. Zależy nam przecież na ściągnięciu ludzi z zewnątrz, na promocji. Sprawdzianem popularności imprezy może być to, czy zechce ją pokazać telewizja, czy relacje o niej pokażą się w mediach?

Impreza to okazja do spotkania z klientami, to praktyczne sprawdzenie siły marzeń i potencjału specjalizacji. Dzięki niej poszerza się krąg kontaktów, przychodzą nowe pomysły, ujawniają się talenty, wieś sprawdza się organizacyjnie.

Wspólne planowanie dalszych kroków

Po realizacji pierwszych projektów warto na nowo zbadać zasoby i przygotować kolejne pomysły. Teraz praca powinna być wyraźniej ukierunkowana na rozwój tematu specjalizacji. Widzimy trochę szerzej, inaczej. Poprzez wcześniejsze działania udało się pobudzić aktywność większej ilości mieszkańców wsi. Wiemy już mniej więcej, co chcemy robić, to ułatwia uczenie się i korzystanie z przykładów innych wsi tematycznych oraz osób i organizacji zajmujących się czymś z kręgu naszej specjalizacji. Na tej podstawie mogą powstawać bardziej dopracowane pomysły.

Nowo odkryte i na nowo zdefiniowane zasoby wzbogacamy marzeniami szukając kolejnych sposobów na wzmocnienie i rozszerzenie specjalizacji wsi. Poszerzamy też krąg osób uczestniczących w planowaniu. Zapraszamy do tej pracy pozyskanych w międzyczasie sprzymierzeńców. Staramy się powiązać marzenia i planowanie z tworzeniem projektów do konkretnych programów pomocowych. Kiedy, dzięki tematowi rozwojowemu, wiemy już, co chcemy we wsi robić, na czym zarabiać, to łatwiej tworzyć projekty. Mają one też większą wartość i mocniej działają na osoby, które je oceniają, bo stoi za nimi oryginalność pomysłu i duże prawdopodobieństwo kontynuacji działań.

Od działań jednorazowych do cyklicznych

Z wolna przechodzimy od działań jednorazowych do cyklicznych, często ujętych już w ramy projektów. Razem z tym pojawia się potrzeba formalizacji działalności, tworzenia reprezentacji wsi tematycznej. Dojrzujemy do założenia własnej organizacji w formie stowarzyszenia lub fundacji.

Uczenie się

W realizacji działań uczestniczy coraz więcej mieszkańców wsi. Kolejne imprezy stają się okazją do ucze-

nia się i zarabiania, a także do promocji wsi i zjednywania jej nowych partnerów. We wsi, która zmierza do gospodarki opartej na wiedzy, uczenia się powinno być jednak więcej. Okazją do niego mogą być wizyty w podobnych wsiach i spotkania z ludźmi odwiedzającymi wieś.

Po wstępnym okresie tworzenia wioski wiadomo już w przybliżeniu, na czym będzie można zarobić a w związku z tym, czego trzeba się nauczyć, jakie kursy i szkolenia warto organizować.

Tworzenie infrastruktury towarzyszącej specjalizacji

Od pierwszej imprezy we wsi tematycznej powstają elementy jej scenografii. Dzięki nim wieś jest rozpoznawana. Gość odwiedzający wioskę hobbitów chce spotkać w niej coś, co będzie przypominało Hobbiton, turysta zwiedzający wioskę dyni szukał zaś będzie czegoś dyniowatego. Obok scenografii trzeba pamiętać o tym, co zwykle towarzyszy atrakcjom turystycznym: oznakowanie, mapy, punkty gastronomiczne, miejsca do spania, itd.

Na większe inwestycje w dziedzinie infrastruktury można sobie pozwolić, gdy wieś zaczęła już zarabiać na swej specjalizacji, gdy jest przygotowana do korzystania z funduszy krajowych i unijnych przeznaczonych na rozwój infrastruktury.

Gruntowanie działalności

Po pięciu, sześciu latach od rozpoczęcia działań we wsi tematycznej, coraz więcej jej mieszkańców odważa się na uruchamianie przedsięwzięć związanych z zarabianiem na specjalizacji. Prowadzą je w formie dodatkowej działalności, tak jak np. agroturystykę lub w formie zarejestrowanej działalności gospodarczej. To ostatnie jest jednak dość trudne ze względu na sezonowość zarobków. Wieś tematyczna zaczyna się odróżniać od sąsiednich wsi, jest znana, popularna. To ściąga do niej nowych mieszkańców a nawet inwestorów.

Przy tworzeniu wsi tematycznej trzeba nastawić się na działanie w dłuższej skali: **7-10 lat**, ale znajdować sposoby na zarabianie już od samego początku i akceptować zmiany wynikające z pojawiających się na bieżąco przeszkód i możliwości

źródło: <http://witrynawiejska.org.pl>